

D måtte dog stadig godtage de meget konspirative elementer i mødevirksomheden, men på dette tidspunkt har det fra hans side (nok) mest været i et forsøg på at takkes KGB for at bevare chancen for at få sin sovietiske hustru til Danmark.

D var i denne periode syg af forelskelse.

Hans forsøg på at finde en naturlig forklaring på mødet i Farum og den efterfølgende tur i S-tøret var mildest talt forbløffende, og jeg tror ikke engang han selv ved, hvad han mente.

Set med KGB briller har D's position - dels som en person udstyret med en ofte særdeles skarp pen og dels som medlem af SNU - været ualmindelig nyttig. Det er ikke uden grund, at han på et tidspunkt i CENTRET blev benævnt som "nr.1" i Danmark, men hvor meget man reelt har fået ud af denne agent, kan der kun gisnes om.

Den 25. marts 1986.

Henning Fode: Med tillid vedtaget best. af Snylbo.

I materialet fra KGB-officeren navngives forskellige sovjetiske efterretningsofficerer og deres danske kontakter. Endvidere sovjetiske operationsbetegnelser og formål med disse operationer.

KGB's terminologi i forbindelse med kontaktpersoner:

X AGENT : Personen er klar over, at modparten er fra KGB - og pågældende er villig til at ad-

FORTROLIG KONTAKT : Personen får aldrig direkte at vide, at modparten er fra KGB, men møder foregår hemmeligt - der kan være tale om betaling m.v.

KONTAKT UNDER DYBT STUDIE : Kontaktpersonen virker som et lovende agentemne, hvorfor pågældende studeres grundigt i alle personlighedsmæssige og sociale aspekter. Møderne kan foregå hemmeligt. Pågældende får aldrig at vide, at modparten er fra KGB.

OFFICIEL KONTAKT : Personen får ikke at vide, at modparten er fra KGB og møder foregår uden hemmelige elementer.

Efterfølgende er en oversigt over KGB-officerer, der er - eller har været - operativt aktive i Danmark, samt deres danske kontakter. I forbindelse med kontakterne (agenterne) anvender KGB hyppigt dæknavne og operationsbetegnelser, hvilket i denne redegørelse er anført i parentes efter kontaktpersonens navn:

KGB-officer

Kontaktperson (dæknavn)
kontaktstatus

3. sekretær
CHERNYY, Vadim Ivanovich
f.d. 11/4-1939.
Udrejst 25/2-1979

KGB-officer

[REDACTED]
Kontaktperson (dæknavn)
kontaktstatus

Journalist v/Information
DRAGSDAHL, Jørgen Johannes
Dalitz,

cpr. [REDACTED]

(YERSHOV)

agent.

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Forfatter [REDACTED] v
cpr. [REDACTED]
(PALLE)
agent.

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]

KGB-officer.

Kontaktperson (dæknavn)
kontaktstatus.

1. sekretær

KATERINKIN, Vyacheslav
Aleksandrovich,
f.d. 1/7-1936 i Sovjet
Pågældende er p.t.
tjenestegørende ved
ambassaden i
København.

[REDACTED]

Ved Jørgen Dalitz
OH

ERSEN,

Journalist v/Information
DRAGSDAHL, Jørgen Johannes
Dalitz

[REDACTED]

(YERSHOV)

agent.

Ca peter

Ved Jørgen Dalitz
OH

[REDACTED]

[REDACTED]

2. KONSPIRATIV VIRKSOMHED.a) KATERINKIN's forbindelse til journalist Jørgen DRAGSDAHL.

Ved en analyse af KATERINKIN's aktiviteter stod det klart, at han med månedlig regelmæssighed afholdt hemmelige møder udenfor København med en person.

På grund af KATERINKIN's store sikkerhedsmæssige foran-
~~stillelse af forbindelse med disse møder, herunder~~

eventuel observation mod sig - i samarbejde med KGB-
 residenturets operative chauffør og tekniker - konkluderedes det herfra, at kontaktpersonen måtte være en egentlig KGB-agent.

I begyndelsen af marts 1983 blev agenten identificeret som journalist Jørgen DRAGSDAHL.

DRAGSDAHL's efterretningsmæssige potentiale kan illustreres af, at han i sit journalistiske arbejde på INFORMATION er beskæftiget med sikkerhedspolitiske emner - og regnes for en kapacitet på området. DRAGSDAHL var endvidere medlem af regeringens Sikkerheds- og Nedrustningspolitiske Udvalg, SNU.

DRAGSDAHL blev identificeret ved et yderst konspirativt møde med KATERINKIN, der fandt sted i et tog mellem Farum og København.

Før mødet kørte KATERINKIN i sin bil til BILKA i Ishøj hvor han, efter at have parkeret, kørte med S-toget til Farum S-station, hvor han mødtes med DRAGSDAHL. Forud for mødet havde KGB, efter det foreliggende, placeret kontraobservation mod DRAGSDAHL ved KGB-chaufføren og teknikeren.

DRAGSDAHL og KATERINKIN satte sig sammen ind i S-toget mod København og førte en lavmælt samtale på engelsk.

(Notat dat. 10/2 1985, som indgår i det materiale
søgt orienteret stv. Paul Kjelset m.fl.)

P13

dir. 7/2
Sidesantal: 3

~~Den 12/9 1985 blev det orienteret på, at advokaten i~~

+
2)
=
3)

London, Oleg GORDJEVSKI, havde søgt og politisk asyl i Eng-
land. Hans oplysninger til såvel de engelske som den danske
efterretningstjeneste(r) danner/har dannet baggrund for en
efterforskning, som med hensyn til den danske yinker fore-
løbig har godtgjort, at

11

a) journalist ved Information, Jørgen DRAGSDAHL, har over-
trådt straffelovens § 108, idet han siden 1978 har vir-
ket som "påvirkningsagent" for KGB. DRAGSDAHL, der af K
blev tildelt dæknævnet STØT vidste, at hans kontakt på
Den sovjetiske Ambassade i København var efterretnings-
officer. Hans fortsat til den strafbare handling blev
yderligere bestyrket ved at der blev afholdt konspira-
tive møder i Københavns omegn samt 3. lands-møder.
/ (Sammenskrivning over forholdet vedlægges under I).

b) forfatter () T, har overtrådt straffelovens § 108
idet han siden 1977 har virket som "påvirkningsagent"
for KGB. Det vides ikke om han vidste, at hans kontakt
på Den sovjetiske Ambassade i København var efterret-
ningsofficer, men det må formodes, at han var klar over
denne forbindelse. Han har modtaget større pengesummer
den sovjetiske efterretningstjeneste, ligesom han også
har afholdt 3. lands-møder med sin føringsofficer.
blev af KGB tildelt dæknævnet PRIEST.
/ (Sammenskrivning over forholdet vedlægges under II).

2.

Hans holdning, sikkerhedspolitisk, kan meget kort betegne som: anti NATO/USA og for nedrustning på grundlag af "Freeze" - synspunktet.

På den anden side er hans holdning til det sovjetiske sys ikke ubetinget positiv, idet han ved enkelte artikler har angrebet Sovjet/fredsbevægelsen samt den sovjetiske brug kemisk krigsførelse.

2. D's forbindelse til den herværende sovjetiske ambassade/K

Den første forbindelse til russerne blev konstateret i ap: 1978, hvor D mødtes med SOKOVNIN i forbindelse med en rej: til Sovjet.

I juli 1978 mødtes D med PR-liniechefen Vladimir MININ, de var identificeret KGB-officer. De aftalte helt åbent at mødes efter D's Sovjet-tur. I september 1978 mødets D igen med MININ med henblik på at arrangere et interview fo D med en sovjetisk viceadmiral på besøg i Danmark. I noven ber 1979 hjalp D GRU-officeren REVYAKIN (TASS) med at over sætte nogle artikler i forbindelse med nye NATO-raketter.

I begyndelsen af 1982 sørgede VOLOVETS fra APN for at etab lere forbindelser i Sovjet til D i forbindelse med hans re til Sovjet for at foretage nogle interviews.

Frem til marts 1983 har det således ikke været muligt at konstatere konspirativ forbindelse mellem D og russerne.

Ved en analyse af KGB-officeren Vyacheslav KATERINKIN's aktiviteter stod det klart, at han med månedlig regelmæssi hed afholdt hemmelige møder uden for København med en pers KATERINKIN brugte store sikkerhedsmæssige foranstaltninger i forbindelse med disse møder - 2 - 3 timers forsøg på er- kendelse og afrystning af eventuelt observation mod sig - i samarbejde med den operative KGB-chauffør og KGB-teknike

Den 7/3-1983 blev agenten identificeret som (D) idet KATERI KIN og D afholdt et yderst konspirativt møde i et tog mel- lem Farum og København.

8. Vurdering af D's skribentvirksomhed:

D har tidligere udmærket sig ved en udpræget antiamerikansk holdning.

Efter hjemkomsten fra en ca. 1.årig udstationering i USA (76/77), synes D imidlertid at have dæmpet sin anti-amerikanske holdning.

~~Indtil slutningen af 1982 skrev han især på grundlag af og ved at citere vestlige kilder, som til gengæld synes at være uafhængige pålidelige, at de for Sovjetunionen støttede~~

- alle fredsbevægelser, herunder begejstret de amerikanske
- i hovedsagen beskylder - om ikke USA - så dog REGAN administrationen for at bære næsten al skyld i spændingen mellem supermagterne og for helt at mangle forståelse for at Sovjetunionens fremturen netop kan være en reaktion på den amerikanske politik.
- han bebrejder både USA og NATO-politikerne, at de end ikke vil forsøge at betragte Sovjetunionens udspil som en fremstrakt hånd eller i hvert fald et grundlag, man kunne begynde at tale sammen om.

Med hensyn til hans syn på Sovjetunionen og kommunisme, er det næsten påfaldende, at han så godt som aldrig selv forfalder til at kritisere, men heller ikke rose systemet, hverken internt eller m.h.t. den førte udenrigspolitik. Han strækker sig højst til at udtrykke forståelse, f.eks. for Sovjetunionens oprustning, - men gør det mest ved at citere de udvalgte vestlige - ikke mindst amerikanske - "eksperter i østmagtforhold".

Der hersker således ingen tvivl om, at D var en dygtig "agent of influence" med hovedopgave som en neutral politisk iagttager at undergrave tilliden til USA og sammenholdet mellem USA og NATO/Europa.

I begyndelsen af november måned 1984 forsøgte presseattaché A. CHIKIRA, KGB-officer i PR-linien, at få bragt en artikel

i Berlingske Tidende og Politiken.

Artiklen var skrevet af general N. TCHEROV, departement-
chef i generalstaben for Sovjetunionens Væbnede Styrker og
omhandlede skandinavisk sikkerhedspolitik.

Hverken Berlingske Tidende eller Politiken ønskede at
bringe artiklen.

D. 16. november 1984 blev D inviteret til en kop kaffe på
ambassaden.

D. 29. november 1984 bragte Information artiklen. Det er
derfor vort indtryk, at ambassaden har lagt pres på D for
at bringe artiklen.

Ovenstående eksempel synes at være et klassisk eksempel på
brug af en "agent of influence" og det vil ikke være uventet
hvis artiklen bringes i udlandet, citeret som en artikel i
Information uden angivelse af forfatternavn.

9. Rejsen til Moskva blev aldrig til noget, men den 6. august
1985 mødtes D og VOLOVIK med KATERINKIN på Den sovjetiske
Ambassade.

Dagen før havde D rettet henvendelse til den herværende
amerikanske ambassade, hvor han forhørte sig m.h.t. visum
for sin sovjetiske hustru og datter.

Den 16. august 1985 rejste D alene til USA, hvor han ud-
stationerer i ca. 10 mdr. for Information.

10. Den sikkerhedsmæssige betydning.

Som bekendt har Sovjetunionen et højt prioriteret og velor-
ganiseret program for politisk indhentning og "active mea-
sures" rettet mod Vesten.

D har som påvirkningsagent haft til opgave at øve indflydelse
på den vestlige offentligheds politiske bevidsthed på linie
med de sovjetiske synspunkter.

Med baggrund i det beskrevne, anses det for påvist, at D
har været hvervet af Den sovjetiske efterretningstjeneste

fjenden" (USA), ligesom han i 1977 blev nævnt i residen-
turets 3-årsplan mod stats-og udenrigsministeriet.

I 1978 blev DRAGSDAHL rekrutteret som agent, og i 1980
udsendte Information ham som korrespondent i USA.

Under dette ophold forsynede KGB DRAGSDAHL med penge, og
han blev mindst 3 gange kaldt til 3-lands-møder i Wien.

Han skaffede KGB oplysninger om USA's politik og forsvars-
spørgsmål og han blev betegnet som en god og resultatrig
agent.

Han vendte i 1981 hjem, og han har siden været i Sovjet-
unionen flere gange dels for officielt at samle materiale
til artikler samt som Informations korrespondent i Moskva.

I 1982 var han til endnu et møde i Wien.

Året efter fandt den sidst konstaterede konspirative for-
bindelse sted mellem KGB og DRAGSDAHL.

andre friden 70

Som de nævnte eksempler måske klart belyser, er der ingen
tvivl om, at KGB i arbejdet mod de danske politiske mål
har anvendt kontakter/agenter, som helt evident har over-
trådt straffelovens § 108.

Det skal anføres, at det på grund af bevismæssige/politi-
ske grunde er besluttet ikke at rejse tiltale i disse sa-
ger, ligesom nogle af forholdene er forældede.

CHEBOTOK afholdt sit sidste møde i juli 1977 med D, hvorefter forbindelsen blev frosset, idet D's fraskilte hustru - ifølge D - ^{Chebotok} var blevet opsøgt af PET og udsurgt om D's forbindelse til Sovjet-ambassaden medens D var i USA for Information. 1980-1981.

D havde iøvrigt under dette møde givet udtryk for nervøsitet over, at CIA kunne have penetreret den sovjetiske ambassade - hvilket ville kunne skaffe ham ubehageligheder. Redi kan sub. P. Kas. amb. / 196 B

Af PR-årsplanen for 1978 fremgår det, at KGB påtænkte en genoptagelse af forbindelsen til D ved hjælp af en passende dækhistorie. I denne forbindelse var det planlagt at lade Sergey SHISHKIN (co-opteret KGB) deltage.

KGB-officeren Vladimir MININ, der var udset som ny føringsofficer, mødte iøvrigt D ved en officiel lejlighed primo 1978.

Residenturet mente, at kontakten skulle genoptages, men Centret var skeptiske.

1978-1984:

Efter at have været hjemme i Centret oplyste [redacted], at D nu har AGENT-status - med YERSHOV som nyt dæknavn. (1980-1981)

Medens D var i USA som korrespondent for Information, rejste han 3 gange til debriefing i Wien. Rejserne blev betalt af KGB.

MININ var føringsofficer indtil juni 1982, hvorefter D blev overtaget af KGB-officeren Vyacheslav KATERINKIN.

Man var iøvrigt blevet lidt utryg ved D i Centret, idet rygter fra MfS (Ministerium für Statssicherheit) sagde, at D var dobbeltagent (for CIA). På grund af disse MfS-rygter måtte MININ arbejde hårdt med D i Wien (november/december 1982) - men alt i alt konkluderede residenturet (efter grundige studier), at der intet var om denne dobbeltagentsnak.

Gordijevskij

X

Præcis h.a.?

I slutningen af 1982 mødte D imidlertid i USSR en jødisk kvinde, som han senere giftede sig med. Hun frygtede ikke at få udrejsetilladelse på grund af faderen, der sad fængslet. Denne frygt meddelte hun D på et hotelværelse i Moskva (der var mikrofoneret af KGB), men D svarede dertil, at han kendte en KGB-mand i København, KATERINKIN, og ville drøfte sagen med ham. Hvis de sovjetiske myndigheder ikke ville give udrejsetilladelse, ville D forårsage en masse ballade. *hva præcis?*

KGB afbrød herefter forbindelsen til D, idet en offentliggørelse af forbindelsen til KATERINKIN ville kunne skade hele 3. departement.

Konspirative møder:

Udover de allerede nævnte møder i Wien med MININ, mødte D føringsofficeren KATERINKIN i små byer uden for København. KATERINKIN kørte med tog til og fra disse møder, og forinden havde residenturet checket for observation i København. = *PET's eye observations!*

I november/december 1981 var D i USSR, officielt for at besøge IMEMO, men hovedformålet var imidlertid mødeaktivitet med KATERINKIN. Denne rejse blev betalt af KGB.

Penge

Af PR-årsrapporten for 1977 fremgår det, at D har fået penge af KGB for konkrete opgaver, men intet nærmere om opgavernes art. I 1982 understreges det også, at D accepterer penge fra KGB.

Arbejdet for KGB:

KGB-residenturets årsrapporter nævner dels D som talentspejder og accessagent, men det understreges, at D først og fremmest bruges i forbindelse med active-measure operationer imod Hovedfjenden (USA) - via arbejdet som journalist.

Fremtidig status:

Ilya BARANIKAS, APN-chef (og co-opteret KGB) har efter KGB's brud med D knyttet venskabelige bånd til ham. Dette betyder (ifølge [redacted]), at KGB ønsker at køre forbindelsen videre på et åbent plan

(BARANIKAS vil naturligvis vidererapportere samværet med D til KGB).

Om KGB vil inddrage D i agentnettet ligen er ikke udelukket, men afhænger i høj grad af D's sovjetiske hustru. Hvis hun bliver i Danmark, vil det nok være tvivlsomt af sikkerhedsmæssige årsager.

Den 30. januar 1985.

KGB etablerede i 1976 en kontakt til en journalist,

der på dette tidspunkt - efter en lidt aggressiv politisk "opvækst", hvor han i forbindelse med sit partiarbejde for VS var involveret i Black Panther bevægelsen - havde fundet den skarpe pen frem. Han nærede et ubændigt had til den amerikanske regering og brugte sit journalistiske arbejde til udgydelser mod USA.

Han blev tildelt dæknavnet STOT, og den første føringsofficer var CHEBOTOK.

KGB fandt straks ud af, at journalistens talenter var mangesidede. Man brugte ham i active measures operationer, ligesom han i residenturets 3-års plan for perioden 1977-1980 tænkte anvendt mod stats- og udenrigsministeriet.

Der er dog ingen tvivl om, at hans virkelige styrke lå - og vel stadig ligger - som påvirkningsagent gva hans journalistvirksomhed.

I 1978 blev pågældende rekrutteret som agent, og i 1980 udsendte hans blad ham som korrespondent i USA. CHEBOTOK var udrejst og den nye føringsofficer hed MININ.

Under opholdet i USA forsynede KGB ham med penge, og han blev i mindst 2 tilfælde kaldt til 3. lands møder i Wien, hvor han mødte MININ.

Han skaffede KGB oplysninger om USA's politik og forsværsspørgsmål, og han blev betegnet som en god og resultatrig agent.

Han vendte hjem i 1981.

Han blev i 1982 kaldt til endnu et møde i Wien, hvor han igen mødtes med MININ, der på dette tidspunkt var udrejst af Danmark og tjenestegjorde i Moskva.

Føringsofficeren i Danmark hed KATERINKIN, med hvem han afholdt yderst konspirative møder i mindre byer på Sjælland.

Det skal erindres, at journalisten på dette tidspunkt ikke var en hr. hvemsomhelst, idet han i perioden 1980-